

Euroopa Liidu
struktuuritoetus

Eesti tuleviku heaks

RAHANDUS-
MINISTEERIUM

MINISTRY OF FINANCE of the REPUBLIC of ESTONIA

Finantsinstrumentide eelhindamine

Perioodi 2014-2020 ühtekuuluvus-poliitika
vahenditest kavandatavate finantsinstrumentide
eelhindamine

Rahandus-
ministeerium

29. jaanuar 2015

pwc

CPD ARENDUSKESKUS

Sisukord

1	Eesmärk, meetodika ja tulemus	3
2	Analüüsitud meetmete ülevaade	5
3	Tänan kuulamast	15

Eesmärk, metoodika ja tulemus

Eesmärk, metoodika ja tulemus

Eesmärk

Finantsinstrumendile antav toetus peab lähtuma eelhindamisest, mille käigus on leitud tõendeid turutõrgetest ning hinnatud avaliku sektori kapitalipaigutuse vajadust ja ulatust koos võimalike finantsinstrumentide liikidega.

Metoodika

*Turutõrgete analüüs -> Lisandväärtuse analüüs
-> Parimate praktikate analüüs*

Tulemus

15. analüüsitud valdkonnast kahes tuvastati kohene vajadus rahastamisvahendi kasutuselevõtuks, paljudes teistes võib vajadus tekkida hetkeolukorra muutumisel või teatud eeltingimuste täitmisel

Analüüsitud meetmete ülevaade

Meetmed, mis võimaldavad finantsinstrumentide kohest kasutamist

Jrk	Meetme nimetus	Meetme tegevuste kirjeldus	Põhjused	Võimalikud rahastamisvahendid
1	Kapitali ja krediidi-kindlustuse kättesaadavuse parandamine (145 mEUR)	Varajase faasi fondifondi loomine riskikapitali pakkumiseks; laenude, tagatiste ja eksporditehingute kindlustuse väljastamine	<p>1. Tuvastatud on finantseerimise puudujääk eelkõige varajases arengufaasis tegutsevatele ettevõtetele.</p> <p>2. Vastuvõetamatu riskiprofiil (nt ettevõtete kõrged investeerimisriskid, võimendatavate varade vähesus, eksporditehingute finantseerimine), mida saab rahastamisvahendi kasutuselevõtuga mõistlikult maandada.</p> <p>3. Turu väiksusest tingitud erapakkujate puudus</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Omakapitali investeeringud läbi varajase faasi fondifondi struktuuri • Tagatised / laenukäendused • Edasikindlustusskeem 2 miljonist eurost suuremate riskide võtmiseks • Ekspordilaen • Riigi tagatis krediidikindlustusele

Meetmed, mis võimaldavad finantsinstrumentide kohest kasutamist

Jrk	Meetme nimetus	Meetme tegevuste kirjeldus	Põhjused	Võimalikud rahastamisvahendid
2	Ettevõtete energia- ja ressursitõhusus (110 mEUR)	Investeeringud parimasse võimalikku ressursitõhusasse tehnoloogiasse; ressursijuhtimissüsteemide ja toetavate IT-rakenduste toetamine.	<p>1. Pikk tasuvusaeg.</p> <p>2. Riskiprofiili sobimatus (vajadus vähendada ettevõtete jaoks uutesse projektidesse investeerimise riski sellisele tasemele, et ettevõtte oleks valmis investeeringu teostama)</p> <p>3. VKE-de kapitali kättesaadavuse probleemid (omafinantseeringu ja/või tagatiste puudumine)</p>	<ul style="list-style-type: none"> Rahastamisvahend kombineerituna tagastamatu abiga (nt tagastamatu abi + laen soodustingimustel) Tingimuslik laen (sh ka vajadusel kombineerituna tagastamatu abiga) ESCO täiendav analüüs Käendus ja/või laen (sh mikrolaen)

Meetmed, kus tagastamatu abi on hetkel sobilikum kui finantsinstrumentide rakendamine

Jrk	Meetme nimetus	Meetme tegevuste kirjeldus	Põhjused
1	Lapsehoiu ja puudega laste hoolekandeteenuste arendamine hoolduskoormuse vähendamiseks (7 mEUR)	Lapsehoiukohtade loomine ja teenusepakkumise toetamine 0-7-aastastele lastele	<p>1. Keeruline lahendada toetusteta, kuna lapsevanemate poolt makstav hoiukoha tasu katab vaid jooksvad kulud ning lisanduvast maksutulust ei piisa saadud finantseeringu tagasimaksmiseks.</p> <p>2. Investeeringute tegemine on investorile majanduslikult mittetasuv, kuigi omab positiivset välismõju ühiskonnale.</p> <p>3. Ajakriitiline, sest lapsehoiukohtade puudus on suurim just käesolevatel aastatel ning rahastamisvahendi väljatöötamise ajakulutus võib seada ohtu meetme eesmärkide saavutamise.</p>
2	Kättesaadavate ja kvaliteetsete tervishoiuteenuste tagamine tööhõives püsimise ja hõivesse naasmise suurendamiseks (134 mEUR)	Haiglavõrgu pädevuskeskuste tugevdamine; investeeringute toetamine perearstikeskuste loomiseks	<p>1. Kuna turuosalistel iseseisvalt motivatsioon reformi läbiviimiseks puudub, siis tervishoiuteenuste terviklikku ja vajaduspõhist reformi on mõistlik rahalise toetuse abil käivitada.</p> <p>2. Tervisekeskuste puhul on ettevõtete võimekus tagastatavaid rahastamisvahendid vajaminevas mahus teenindada puudulik.</p> <p>3. Investeeringute tegemine on investorile majanduslikult mittetasuv, kuigi võib omada positiivset välismõju ühiskonnale.</p>

Meetmed, kus tagastamatu abi on hetkel sobilikum kui finantsinstrumentide rakendamine

Jrk	Meetme nimetus	Meetme tegevuste kirjeldus	Põhjused
3	Eesti T&A rahvusvahelise konkurentsivõime suurendamine ja osalemine üleeuroopalistes teadusalgatustes. (220 mEUR)	Teadusasutuste ja kõrgkoolide institutsionaalne arendus ja investeeeringud; Investeeeringud teaduse infrastruktuuri toetamiseks teekaardi alusel; Teaduse ja kõrghariduse rahvusvahelistumine, mobiilsus, järelkasv; Teaduse tippkeskuste toetamine teaduse rahvusvahelise konkurentsivõime ning tippkvaliteedi tugevdamiseks	<ol style="list-style-type: none"> 1. Investeeeringust saadav kasu ei avaldu vaid investoril ning teistelt projektist kasusaavatelt turuallikatelt pole kogu kasu projekti investorile võimalik üle kanda. Toetus kompenseerib investeeeringu teostajale positiivsed välismõjud. 2. Projektide tasuvuse puudujääki on vaid toetuse abil võimalik mõistlikult kompenseerida. 3. Kuna teadus- ja arenduse valdkonna investeeeringute tasuvust ei ole võimalik adekvaatselt prognoosida ja seda hinnastada vastavalt erasektori ootustele, siis ei ole erasektori võimendus valdkonnas tõenäoline.
4	Ettevõtlikkuse kasvatamine, ettevõtlike kasvu soodustamine, ettevõtluskeskkonna arendamine (33 mEUR)	Pereturismi atraktsioonide, multifunktsionaalse konverentsi- ja messikeskuse rajamine, väikesadamate võrgustiku arendamine	<ol style="list-style-type: none"> 1. Investeeeringute tegemine valdkonnas on investorile majanduslikult mittetasuv või on tasuvusaeg liiga pikk. Tasuvuse puudujääki vaid toetuse abil võimalik mõistlikult kompenseerida. 2. Suurte turismiobjektide rajamise positiivne välismõju ei avaldu otseselt investeeeringu teostajal ja seetõttu ei ole sihtgrupp iseseisvalt valmis objekti rajamisega seonduvat investeeeringuriski võtma.

Meetmed, kus tagastamatu abi on hetkel sobilikum kui finantsinstrumentide rakendamine

Jrk	Meetme nimetus	Meetme tegevuste kirjeldus	Põhjused
5	Piirkondade konkurentsivõime tugevdamine (123 mEUR)	Regionaalsete kompetentsikeskuste arendamine (seadmed) ja piirkondade konkurentsivõime tugevdamise infrastruktuuriinvesteeringud	<p>1. Positiivse sotsiaal-majandusliku mõju tõttu ei avaldu kasu vaid investoril ja seetõttu on projektid pika tasuvusajaga. Samas teistelt projektist kasusaavatelt turuallikatelt pole kasu projekti investorile võimalik üle kanda.</p> <p>2. Praeguses arenguetapis ei ole regionaalsete kompetentsikeskuste võimekus tagastatavat instrumenti teenindada piisav. Samuti piirab teatud osa KOV-ide investeerimisvõimekust kõrge laenukoormus.</p> <p>3. Projektide tasuvuse puudujääki on sobivaim kompenseerida toetuse abil.</p>
6	Energiasäästu ja taastuvenergia osakaalu suurendamine (43 mEUR)	Tänavavalgustuse renoveerimine	<p>1. Kogu investeeringust moodustab energiasäästu andev lampide vahetus vaid kuni 15%, seega sihtgrupi võime investeringute abil olulist kulusäästu saavutada ning sellest saadud finantseeringut tagasi maksta ei ole piisav. Tasuvuse puudujääki on vaid toetuse abil võimalik mõistlikult kompenseerida;</p> <p>2. Tänavavalgustuse renoveerimine ei ole KOV-ide jaoks esmatähtis ning investeeringute tegemise takistuseks ei ole kapitali kättesaadavus, vaid prioriteetide seadmine muudesse valdkondadesse. Toetus võimaldab tekitada täiendava motivatsiooni investeerimiseks.</p>

Meetmed, kus tagastamatu abi on hetkel sobilikum kui finantsinstrumentide rakendamine

Jrk	Meetme nimetus	Meetme tegevuste kirjeldus	Põhjused
7	Veemajanduse infrastruktuuri arendamine (144 mEUR)	Ühisveevärgi ja kanalisatsioonsüsteemide, sh joogiveepuhastite ja reoveepuhastite ehitamine ja rekonstrueerimine ühisveevärkides ja reoveekogumisaladel	<ol style="list-style-type: none"> 1. Sihtrühma madal finantsvõimekus – kui kitsendatakse sihtrühma juurdepääsu finantseerimisele, võib meetme eesmärk jääda saavutamata; 2. Tasuvuse puudujääki on vaid toetuse abil võimalik mõistlikult kompenseerida; 3. EL-i veevaldkonna direktiivide nõuete täitmine on riiklik kohustus, mille eiramine võib kaasa tuua trahvid Eesti riigile. Toetuse kaudu on võimalik kõige kiiremini reaalseste investeeringute tegemisega alustada.
8	Linnapiirkondade jätkusuutlik areng (66 mEUR)	Säästva linnalise liikuvuse ning inim- ja keskkonnasõbraliku avaliku linnaruumi arendamine (transpordiliikide ühendamine, kergliiklusteed); Lapsehoiu ja alushariduse infrastruktuur	<ol style="list-style-type: none"> 1. Investeeringust saadav kasu ei avaldu vaid investoril ning teistelt projektist kasusaavatelt turuallikatelt pole kasu projekti investorile võimalik üle kanda. Toetus kompenseerib investeeringu teostajale positiivsed välismõjud. 2. Sihtgrupi suutlikkus tagastatavat instrumenti teenindada ei ole tasuvuse puudujääkide tõttu piisav. Samuti piirab teatud osa KOV-ide investeerimisvõimekust kõrge laenukoormus. 3. Projektide tasuvuse puudujääki on sobivaim kompenseerida toetuse abil.

Meetmed, kus tagastamatu abi on hetkel sobilikum kui finantsinstrumentide rakendamine

Jrk	Meetme nimetus	Meetme tegevuste kirjeldus	Põhjused
9	Ida-Virumaa linnapiirkondade jätkusuutlik areng (29 mEUR)	Säästva linnalise liikuvuse ning avaliku linnaruumi arendamine Ida-Virumaal (transpordiliikide ühendamine, kergliiklusteed); Alakastunud linna-alade elavdamine Ida-Virumaal (äripinnad koos ümbritseva infrastruktuuriga)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Investeeringust saadav kasu ei avaldu vaid investoril ning teistelt projektist kasusaavatelt turuallikatelt pole kasu projekti investorile võimalik üle kanda. Toetus kompenseerib investeeringu teostajale positiivsed välismõjud. 2. Tegevuste peamise sihtgrupi suutlikkus tagastatavat instrumenti teenindada ei ole tasuvuse puudujääkide tõttu piisav. Samuti piirab teatud osa KOV-ide investeerimisvõimekust kõrge laenukoormus. 3. Projektide tasuvuse puudujääki on sobivaim kompenseerida toetuse abil.

Meetmed, kus finantsinstrumente rakendamine tulevikus peaks olema võimalik/vajalik

Jrk	Meetme nimetus	Meetme tegevuste kirjeldus	Põhjused	Võimalik tulevikus
1	Tööturul osalemist toetavad hoolekandemeetmed (42 mEUR)	Toimetulekuraskustega inimestele ning nende pereliikmetele töölesaamist toetavad hoolekande- ja tugiteenused; asendushoolduse kvaliteedi tõstmine	<p>1. Süsteemi väljaarendamine ning teenuseosutajate koolitamine ei ole raha genereeriv tegevus ei täiendava tulu ega kokkuhoiu kaudu. Investeeringute tegemine on investorile seega majanduslikult mittetasuv.</p> <p>3. Asendushoolduselt lahkujate koguturu nõudlus ei ole piisav õigustamiseks rahastamisvahendi väljatöötamist.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Kui teenuste arendamisest on edasi liigutud teenuste laiemale osutamisele ning riigis võetakse kasutusele tulemuspõhine tasustamise süsteem ->ühiskondliku kasu võlakirjad
2	Alkoholi- ja narkootikumide sõltuvuse ennetuse ja alkoholi ravi ja tugisüsteemide loomine ja rakendamine (9 mEUR)	Alkoholi liigtarvitamise varane avastamise ja lühinõustamise teenused esmatasandi- ja eriarstiabi osutajatele	<p>1. Meetme rakendajal puudub raha genereerimise võime (nõustamissüsteemi ei saa teenuse osutajatele müüa).</p> <p>2. Meede panustab kaasaegse ravi- ja taastusabi süsteemi väljatöötamisele, mitte teenuse osutamisele.</p> <p>3. Investeeringute tegemine on investorile majanduslikult mittetasuv, kuigi võib omada positiivset välismõju ühiskonnale.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Kui teenuste arendamisest on edasi liigutud teenuste laiemale osutamisele ning riigis võetakse kasutusele tulemuspõhine tasustamise süsteem ->ühiskondliku kasu võlakirjad

Meetmed, kus finantsinstrumente rakendamine tulevikus peaks olema võimalik/vajalik

Jrk	Meetme nimetus	Meetme tegevuste kirjeldus	Põhjused	Võimalik tulevikus
3	Energia-tõhususe saavutamise elamu-majanduses (102 mEUR)	Korterelamute rekonstrueerimise toetamine	<ol style="list-style-type: none"> 1. Tasuvuse puudujääki on vaid toetuse abil võimalik mõistlikult kompenseerida; 2. Informatsiooni asümmeetria, korteriühistute elanike teadlikkuse madal tase, soovimatus ja kohatine võimetus pikaajalisi kohustusi võtta. 3. Korterelamute renoveerimist ei takista üldjuhul ligipääs sobivate tingimustega finantseeringule (intressimäärad, laenupikkus, omafinantseering); 4. Toetuse kaudu on võimalik kõige kiiremini reaalse investeringute tegemist alustada (Direktiivi2012/27/EL). 	<ul style="list-style-type: none"> • Kui turusituatsioon pakkumise poolelt muutub niivõrd, et pangad hakkavad esitama selliseid tingimusi, mis muudavad sihtgrupi võimalused ja võimekused laenu saamise väga keeruliseks või võõrkapital muutub kalliks ning mitteatraktiivseks. -> renoveerimislaen
4	Efektiivne soojusenergia tootmine ja ülekanne (78 mEUR)	Kaugkütte katelde renoveerimine ja kütuste vahetus; amortiseerunud ja ebaefektiivse soojustorustiku vahetamine; lokaalsete kütelahenduste ehitamine kütelahenduste asemele	<ol style="list-style-type: none"> 1. Keeruline lahendada muul viisil kui toetustega, kuna kitsendatud sihtgrupi võime investeringute abil olulist kulusäästu saavutada ning sellest saadud finantseeringut tagasi maksta ei ole piisav. 2. Investeringute tegemine on investorile majanduslikult mittetasuv, kuigi esineb positiivne välismõju ühiskonnale. Kuna turuosalisel sellega üldjuhul ei arvesta, siis on tasuvuse puudujääki vaid toetuse abil võimalik mõistlikult kompenseerida 	<ul style="list-style-type: none"> • Kui riik seadnuks endale tegelikuks eesmärgiks võimalikult suure taastuvenergia kasvu või energia vähendamise efektiivsema tootmise ja edastuse arvelt lõpptarbimises või võimalikult suure hulga tarbijate küttekulude alandamise, siis võib rahastamisvahendite kasutuselevõtt olla võimalik ja asjakohane.

3 Tänan kuulamast

Tänan kuulamast

© 2014 PwC. All rights reserved. Not for further distribution without the permission of PwC. "PwC" refers to the network of member firms of PricewaterhouseCoopers International Limited (PwCIL), or, as the context requires, individual member firms of the PwC network. Each member firm is a separate legal entity and does not act as agent of PwCIL or any other member firm. PwCIL does not provide any services to clients. PwCIL is not responsible or liable for the acts or omissions of any of its member firms nor can it control the exercise of their professional judgment or bind them in any way. No member firm is responsible or liable for the acts or omissions of any other member firm nor can it control the exercise of another member firm's professional judgment or bind another member firm or PwCIL in any way.